Review

Approach of Literature in Medical Education and Patient Health: A Review Study

Ali Asghar Ghorbani[1], Masoumeh Mahmoudi[2*], Yasna Satari[3], Fattaneh Amuei[4]

1. Assistant Professor of Medical Education, Educational Development Center, Mazandaran University
2. Assistant Professor, Department of General Education, School of Paramedical Sciences, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
3. Nursing Student, Nasibeh Faculty of Nursing and Midwifery, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
4. Assistant Professor, Educational Development Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

*.Corresponding Author: Masoumeh Mahmoudi, E-mail: masoomehmahmoodi@yahoo.com

(Received 18 December 2024; Accepted 7 February 2025)

Abstract

Questioning the utility and entertainment value of literary works has long intrigued researchers. Numerous studies in literature and medicine have been conducted given the importance of communication skills in clinical settings and the role of understanding individuals' lived experiences in enhancing the quality of human relationships and improving the continuity and quality of care. The present study aimed to present the research findings regarding the impact of literature on the mind and body and its role in medical education. Accordingly, as a simple review, this study was performed to determine the approach of Persian literature courses in medical education and patient health. The article is based on a review of international and national databases within the timeframe of January 2000 to June 2024. Findings indicated that researchers, employing such tools as psychological questionnaires and laboratory instruments, have observed positive effects of engaging with literary works on skills, such as empathy and resilience in challenging situations. These studies emphasize that two domains-reading literary works and writing texts in narrative formats, such as stories and memoirs-can yield positive outcomes for patients, therapists, and caregivers in terms of physical and mental health and the enhancement of healthcare quality. The results underscore the necessity of focusing on Persian literature courses and designing appropriate and practical educational programs, especially for medical students. Furthermore, awareness of these research findings appears essential for defining health humanities topics and clarifying the educational significance of literature courses, particularly for medical students.

Keywords: Life Writing, Literature and Medicine, Metaphor and Medical Education, Reflective Writing and Health Humanities.

ClinExc 2024;14(58-63) (Persian).

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

علی اصغر قربانی[۱]، معصومه محمودی[۲]*، یسنا ستاری[۳]، فتانه عمویی[۴]

چکیده

پرسش از سودمندی و سرگرم‌کنندگی آثار ادبی از دیرباز در میان پژوهشگران رایج بوده و امروزه نیز باتوجه‌به اهمیت مهارت‌های ارتباطی در حوزه بالین و اهمیتی که آگاهی از تجربه زیسته افراد در افزایش کیفیت روابط انسانی و تداوم و کیفیت مراقبت‌ها دارد، مطالعات بسیاری در حوزه ادبیات و پزشکی انجام شده است. این مطالعه کوشیده است نتیجه پژوهش‌های مرتبط با تأثیر ادبیات بر ذهن و جسم و نقش آن در آموزش پزشکی را ارائه دهد. پس، این مطالعه با هدف تعیین رویکرد درس ادبیات فارسی در آموزش پزشکی و سلامت بیماران انجام شده است. این مقاله از نوع مروری ساده است که با جست‌وجو در پایگاه‌های بین‌المللی و داخلی داده‌ای، در بازه زمانی ژانویه ۲۰۰۰ تا ژوئن ۲۰۲۴ انجام شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که پژوهشگران با استفاده از ابزارهایی مانند پرسش‌نامه‌های روان‌شناختی و ابزارهای آزمایشگاهی توانسته‌اند تأثیرات مثبتی از مطالعه آثار ادبی بر مهارت‌هایی مانند همدلی و تاب‌آوری در وضعیت‌های دشوار را مشاهده کنند. این پژوهش‌ها تأکید می‌کنند دو حوزه خواندن آثار ادبی و نوشتن متن در قالب‌های نگارشی، مانند داستان و زندگی‌نوشت، می‌تواند برای بیماران، درمانگران و مراقبان، نتایج مثبتی در سلامت جسم و روان و افزایش کیفیت مراقبت‌های بهداشتی داشته باشد. به نظر می‌رسد این نتایج لزوم توجه به درس ادبیات و برنامه‌ریزی آموزشی مناسب و کاربردی به‌ویژه برای دانشجویان علوم پزشکی را نمایان می‌کند؛ ضمن اینکه آگاهی از نتایج این پژوهش‌ها برای تبیین مباحث علوم انسانی سلامت و جایگاه آموزشی درس ادبیات، به‌ویژه برای دانشجویان علوم پزشکی، ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: ادبیات و پزشکی، استعاره و آموزش پزشکی، زندگی‌نوشت، نوشتار انعکاسی و علوم انسانی سلامت.

۱.استادیار، مرکز مطالعات و توسعه آموش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
۲. استادیار، گروه عمومی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
۳. دانشجوی پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی نسیبه ساری دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
۴. استادیار، مرکز مطالعات و توسعه آموش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
*نویسنده مسئول: دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری
Email: Masoomehmahmoodi@yahoo.com
تاریخ دریافت:۱۴۰۳/۰۹/۲۸ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۴۰۳/۱۱/۱۸ تاریخ پذیرش:۱۴۰۴/۰۱/۲۸

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

مقدمه

علوم انسانی سلامت، به‌عنوان یک حوزه بین‌رشته‌ای، نقش حیاتی در ارتقای کیفیت آموزش پزشکی و بهبود سلامت عمومی ایفا می‌کند. این علوم با تأکید بر جنبه‌های انسانی و اجتماعی سلامت، به بررسی عمیق‌تر مفاهیمی چون بیماری و ناخوشی می‌پردازد و به پزشکان کمک می‌کند بیماران را نه‌تنها به‌عنوان موجودات بیمار، بلکه به‌عنوان انسان‌هایی با تجربیات و احساسات درک کنند (۲-۱). درواقع، علوم انسانی سلامت می‌تواند به تحولی بنیادین در آموزش و پژوهش پزشکی منجر شود و با ایجاد هم‌افزایی میان علوم پزشکی و انسانی، به درک بهتر نیازهای بیماران و جامعه کمک کند. این رویکرد انتقادی می‌تواند از افراط علمی در پزشکی مدرن جلوگیری کند و با ارائه راهکارهای جامع‌نگر، به حل مسائل پیچیده سلامت بپردازد (۴-۳). یکی از روش‌های ارائه علوم انسانی سلامت در کوریکولوم علوم پزشکی می‌تواند درس ادبیات فارسی باشد و شناسایی رویکرد ادبیات در آموزش پزشکی و سلامت و آگاهی از آن کمک‌کننده است.

درحقیقت، پزشکی از دیرباز هم علم بوده است هم هنر. به همین دلیل، علوم انسانی و هنر زمینه‌های مناسبی برای مطالعه در پزشکی بین‌رشته‌ای‌اند و در این میان، ادبیات توانایی گسترش دانش و تجربه درباره شرایط انسانی را دارد و با توسعه ارزش‌های فردی می‌تواند ارتباط میان افراد را بهبود بخشد (۵). درواقع، آنچه در مطالعه متن ادبی به کسب مهارت نگرش از منظرهای متفاوت درباره یک موضوع کمک می‌کند تأمل در دیدگاه راوی و انتقاد از آن و تصور وضعیت از منظر شخصیت‌های دیگر است (۶). متأسفانه، در دهه‌های گذشته، این برداشت اشتباه درباره ادبیات رایج بود که آن را بیش از آنکه مهارتی عملی بدانند، روشی برای پالایش فرهنگی می‌دانستند. این باور باعث شد که در حوزه علوم پزشکی، ادبیات به روکش و پوسته‌ای متمدنانه متهم شود که بیش از اینکه بخشی ضروری در آموزش پزشکی باشد، امری لوکس و تزیینی تلقی شود (۷) و تعداد کمی از بالینگران هنرها و علوم انسانی را «ذاتی» پزشکی بدانند. این امر برآمده از فقدان نظریه و نبود دیدگاه‌های کارآمد درباره استفاده از هنر و علوم انسانی در حوزه علوم پزشکی است (۸). درحالیکه مطالعه و نقد آثار ادبی به شناخت تجربهٔ زیستهٔ دیگران کمک می‌کند؛ چراکه ذهن، بدن و روح شخصیت‌های داستانی در آثار ادبی، حتی با حریم خصوصی کمتری، به بیماران نمایانده می‌شوند و می‌توانند درک عمیقی در خواننده راجع به دیگران ایجاد کنند (۹). بنابراین، در طول دهه‌های گذشته، بسیاری از پژوهشگران کوشیدند به تردیدهایی که درباره سودمندی ادبیات و نقش آن در آموزش پزشکی و سلامت بیماران، درمانگران و مراقبان وجود داشت پاسخ دهند و اهمیت خواندن آثار ادبی و فواید نوشتن در قالب‌های مختلف ادبی را تبیین کنند.

هدف از مطالعه مروری پیش رو، شناسایی و معرفی مطالعات مرتبط با رویکرد ادبیات در حوزه آموزش پزشکی و سلامت بیماران است. پرسش‌های پژوهش عبارت‌اند از: ۱. چه رویکردی در پژوهش‌های مرتبط با ادبیات و پزشکی دیده می‌شود؟ ۲. نقش و کارکرد ادبیات در ارتقای آموزش پزشکی و سلامت چگونه است؟ ۳. روش‌های تأثیر درس ادبیات در درمان و مراقبت بیماران کدام‌اند؟

روش کار

این مطالعه از نوع مروری ساده است که در محدوده زمانی ژانویه ۲۰۰۰ تا ژوئن ۲۰۲۴ میلادی و در پایگاه‌های اطلاعاتی ایرانی و بین‌المللی پاب‌مد (PubMed)، اسکوپوس (Scopus)، پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID) و موتور جست‌وجوی گوگل اسکولار (Google Scholar) همه مقالات مرتبط با این کلیدواژه‌ها جست‌وجو شدند: ادبیات و پزشکی (Literay fiction and medicine)، استعاره و آموزش پزشکی (Metaphor and medical education)، زندگی‌نوشت و بیماری (Life writing and illness)، داستان‌نویسی و علوم

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

انسانی سلامت (Story writing and health humanityes)، نوشتار انعکاسی و علوم انسانی سلامت (Reflective writing and health humanities).

یافته ها

یافته‌های مقاله در جدول شماره ۱ توضیح داده شده است.

بحث

حاصل جست‌وجو، پس از حذف مقالات مشابه و تکراری، ۱۴۵ مقاله بود که پس از غربالگری عنوان و چکیده، مواد و روش‌ها و نتایج، ۸۵ مقاله واجد شرایط برای ورود به پژوهش بودند. این مقالات شامل انواع مقالات اصلی، مروری و نظری می‌شدند (جدول شماره ۱).

بررسی مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد که دو رویکرد کلی درباره ارتباط میان ادبیات و پزشکی وجود دارد: ۱. فواید مربوط به خواندن آثار ادبی؛ ۲. نوشتن و فواید بالینی آن.

۱. فواید خواندن آثار ادبی

در بررسی مطالعاتی که به خواندن و مواجهه با متن ادبی مربوط می‌شد دو رویکرد رشد شناختی و ادبیات در آموزش پزشکی استخراج شد.

۱-۱. رشد شناختی

درزمینه رشد شناختی و تأثیر مطالعه متن ادبی بر آن پژوهشگران با استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی و ابزار آزمایشگاهی اف‌ام‌آرآی[1] (نوعی فناوری پیشرفته تصویربرداری غیرتهاجمی از مغز که فعالیت مغز را با اندازه‌گیری تغییرات در جریان خون تشخیص می‌دهد و زمانی‌که مغز عملکرد خاصی را انجام می‌دهد، می‌تواند یک نقشه عملکردی در بالای تصاویر مغز ایجاد کند.) به بررسی ارتباط خواندن داستان و تأثیر آن بر ذهن افراد پرداختند.

۱-۱-۱. آزمون‌های روان‌شناختی

تعدادی از پژوهشگران رشد شناختی حاصل از خواندن متون ادبی را با استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی (حالت چشم و نظریه ذهن) نشان داده‌اند. آزمون شناخت ذهن دیگران با حالت چشم (RMET) آزمونی عصب‌روان‌شناختی است که بارون کوهن و همکارانش (۲۰۰۱) طراحی کرده‌اند و در آن با نشان دادن ۳۶ تصویر از چشم افراد، هوش اجتماعی و اختلالات مرتبط با آن بررسی می‌شود. در روان‌شناسی، نظریه ذهن یا ToM (Theory of Mind) شامل فهم دانش، باورها، احساسات و انگیزه‌های دیگران و استفاده از این فهم برای پیشبرد موقعیت‌های اجتماعی است. درواقع، عملکرد اجتماعی افراد به توانایی استدلال و استنباط آنان درباره حالت‌های ذهنی دیگران بستگی دارد و این توانایی با نام اختصاری ToM و با عنوان «نظریه ذهن» شناخته می‌شود. اولین بار، کید و کاستانو در سال ۲۰۱۳ با استفاده از آزمون حالت چشم[2] تأثیر خواندن کوتاه‌مدت داستان ادبی بر نظریه ذهن را نشان دادند که در زمان خود بسیار چالش‌برانگیز بود (۱۰) و برخی به تکرار پژوهش آن‌ها پرداختند و به همان نتایج رسیدند (۱۱). در مطالعات بعدی، یافته‌ها نشان داد محتمل‌ترین پیوند بین خواندن داستان‌های تخیلی و نظریه ذهن[3] این است که افراد دارای نظریه قوی ذهن به سمت داستان کشیده می‌شوند و استمرار مطالعه (۱۲) به‌تدریج نظریه ذهن را تقویت می‌کند، اما متغیرهای دیگر، مانند توانایی کلامی نیز ممکن است نقش داشته باشد و چنانچه نوع داستان اجازه هم‌ذات‌پنداری در خواننده را بدهد، تأثیر مثبت بر توانایی ذهنی‌سازی خواهد داشت (۱۳). برخی مطالعات نیز بر تأثیر خواندن متن ادبی بر نظریه ذهن و هم‌بستگی مثبت میان مطالعه طولانی‌مدت داستان با ذهنی‌سازی تأکید کرده و نشان داده‌اند که بدون سابقه خوانش در گذشته،

1. Functional Magnetic Resonance Imaging (FMRI)

2. Reading the Mind in the Eyes test (RMET)
3. Theory of mind (TOM)

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

ارتباطی میان خواندن داستان ادبی با بهبود نظریه ذهن وجود ندارد (۱۴). این نتایج موجب شد در سال ۲۰۱۹، کید و کاستانو مطالعه نظریه ذهن خود را دوباره راستی‌آزمایی کنند. آن‌ها دریافتند افرادی که طولانی‌مدت شاهکارهای ادبی را مطالعه می‌کنند در مقایسه با خوانندگان آثار عامه‌پسند از عملکرد بالاتری در تئوری ذهن برخوردارند (۱۵). بااین‌حال، برخی نیز در سنجش تأثیر متن داستانی و غیرداستانی بر نظریه ذهن تفاوت چندانی ندیدند و نتایج پژوهش‌های قبلی را متأثر از عوامل دیگری دانستند (۱۶، ۱۷). پژوهش‌های بعدی بر تأثیرگذاری موقت خوانش متن ادبی بر پردازش شناختی بعد از مطالعه و افزایش عملکرد مرتبط با وظایف اجتماعی-شناختی با استفاده از پرسش‌نامه‌هایی مانند همدلی دیویس[4] تأکید کردند و تعامل مکرر و درازمدت با داستان ادبی را در آموزش مهارت‌های اجتماعی-شناختی در طولانی‌مدت دخیل دانستند (۲۰-۱۸).

نتایج این پژوهش‌ها نشان داد انتقال عاطفی بیشتر منجر به باورپذیری بیشتر متن (۲۱) و همدلی بیشتر، در گذر زمان می‌شود و سن بیشتر و جنسیت زن ارتباط مثبتی با افزایش همدلی دارد (۲۲). مطالعات تأیید کرد هنر می‌تواند تغییرات قابل‌توجهی در تجربه خودگزارش‌دهی درباره صفات شخصیتی در شرایط آزمایشگاهی ایجاد کند (۲۳) و خواندن کتاب‌های کودکان و بحث درباره این کتاب‌ها که محتوای عاطفی دارند شایستگی‌های عاطفی کودکان را افزایش می‌دهد و ممکن است در حمایت از رشد مهارت‌های عاطفی و اجتماعی آن‌ها نقش داشته باشد (۲۴). همچنین، برخی پژوهش‌ها تأیید کردند افرادی که غالباً مطالعه می‌کنند بیشتر تحت تأثیر ادبیات قرار می‌گیرند و مواجهه مکرر و طولانی با متن ادبی در گشایش ذهن بسته، کاهش نیاز به فرجام[5] و کاستن از رنج تحمل ابهام مؤثر است (۲۵). نکته دیگر اینکه این تأثیرگذاری صرفاً مربوط به آثار شاهکار ادبی نیست و نتایج مطالعات نشان می‌دهد که خواندن داستان‌هایی در سبک جنایی که بیشتر عامه‌پسندند نیز در افزایش مهارت حل مسئله و تحمل ابهام تأثیر مثبت دارد (۲۶).

۱-۱-۲. ابزار آزمایشگاهی اف‌ام‌آرآی

ابزار دیگر درزمینه تأثیر ادبیات بر رشد شناختی و بررسی تأثیرگذاری خوانش متن ادبی بر فعالیت‌های مغزی استفاده از تکنولوژی بررسی آناتومی عملکردی مغز (اف‌ام‌آرآی) بود که نشان داد شبیه‌سازی صحنه‌ها و ذهن در طول خواندن داستان با شبیه‌سازی در شبکه پیش‌فرض عصبی شباهت دارد (۲۷) و طبق داده‌ها برخی خوانندگان ممکن است به دلیل همدلی‌ای که در آن‌ها هست، تمایل بیشتری به همدلی با شخصیت‌های داستانی در مقایسه با دیگران داشته باشند (۲۸). هم‌پوشانی فرضی بین شبیه‌سازی و داستان برای حل وظایف اجتماعی خوانندگان نشان داد فقط شبیه‌سازی محتوای اجتماعی می‌تواند عملکرد اجتماعی مربوطه را ارائه دهد (۲۹).

۲-۱. ادبیات و آموزش پزشکی

برخی پژوهش‌ها که به تأثیر خواندن متون ادبی اشاره داشتند به نقش ادبیات در آموزش علوم پزشکی و مفاهیم بیماری پرداختند. این پژوهش‌ها، که درباره تاریخچه شروع تدریس ادبیات در دانشکده‌های علوم پزشکی و مشکلاتی بودند که برای انتخاب متن مناسب وجود دارد، نشان دادند که مطالعه متون ادبی با موضوع بیماری یا غیربیماری نقش مهمی در آموزش حرفه‌ایگری پزشکی دارد (۷). همچنین، بسیاری از پزشکان به‌طور مستند اظهار کرده‌اند که ادبیات به آن‌ها کمک کرده است با شرایط سخت یا آسیب‌های روحی و روانی بهتر کنار بیایند (۳۰) و فرسایش شغلی کمتری را تجربه کنند (۳۱). این پژوهش‌ها به دو دسته متون مربوط به حرفه‌ای‌گری پزشکی و تأثیر استعاره در آموزش بالینی تقسیم شدند.

4. Interpersonal Reactivity Index (Davis, 1980, 1983, IRR)
5. need for closure (NFC)

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

۲-۱-۱. حرفه‌ای‌گری پزشکی

در راستای به‌کارگیری آثار ادبی در حوزه پزشکی و بهره‌مندی از فواید آن در سال ۱۹۹۷ شورای علوم انسانی ماین[6] آمریکا، برنامه‌ای مرتبط با ادبیات و پزشکی طراحی کرد که سه سال به شکل پایلوت در بیمارستان‌ها اجرا شد. شرکت‌کنندگان در این طرح معتقدند جلسات خوانش داستان با موضوع بیماری به آن‌ها کمک کرده است نقش عوامل اجتماعی و فرهنگی را در چگونگی واکنش بیماران و خانواده‌هایشان در برابر بیماری و نحوه تعامل با مراقبان درک کنند (۳۲). برخی پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد که دانشجویان علوم پزشکی بررسی و خواندن دقیق آثار ادبی را روشی مفید و لذت‌بخش برای تغییر در نگرش و ارزش‌های حرفه‌ای (۳۳) و عاملی مؤثر در بهبود برقراری ارتباط در وضعیت‌های دشوار و بررسی سوگیری‌های شخصی دانسته‌اند (۳۴) که می‌تواند در ایجاد تحمل ابهام به‌عنوان توانمندی بالینی کارآمد باشد (۳۵) و بر باورهای اخلاقی اثر بگذارد (۳۶). همچنین، در مطالعه داستان با مضمون بیماری نیز بهبود روابط بین‌فردی با بیماران، خانواده بیماران و متخصصان مراقبت‌های بهداشتی گزارش شده است (۳۷-۳۸). افزایش دامنه واژگانی افراد و استدلال کلامی نیز فعالیت‌های ذهنی و خلاقانه تجسم و تفسیر را افزایش داده است (۱۷، ۳۹).

از سوی دیگر، طبق پژوهش‌ها، طراحی دوره‌های آموزشی با محتوای خوانش متن ادبی می‌تواند علاوه بر ایجاد همدلی (۴۱-۴۰)، در رشد حرفه‌ای‌گری (۴۰) و توسعه تفکر نقادانه (۴۳-۴۲)، در نظر گرفتن رابطه بین گزارش‌های ادبی و پزشکی به‌ویژه تجربیات بیماران از بیماری و نقش پزشک (۴۴) و بهبود مهارت‌های نوشتاری (۴۶-۴۵)، درک دیدگاه بیماران، تجربه مراقبان و ارائه استدلال بالینی نیز مؤثر باشد (۴۹-۴۷). به همین دلیل، پژوهش‌هایی برای تبیین دردهای مزمن (۵۰)، سرطان (۵۱)، دمانس (۵۲) و اختلالاتی مانند صرع[7] (۵۳)، سندرم قفل‌شدگی[8] (۵۴)، جنون عشقی[9] (۵۵) و اختلال استرس پس از سانحه[10] (۵۶)، افسردگی (۵۷) و اختلالات دیگری که در آثار ادبی انعکاس یافته‌اند (۵۸) انجام شده است.

۲-۱-۲. استعاره در آموزش بالینی

استعاره که در متون علوم انسانی سلامت تمام آرایه‌های ادبی را شامل می‌شود، صرفاً برای به اشتراک گذاشتن احساسات و تجربیات افراد نیست و کاربرد آموزشی و درمانی نیز دارد. هنگامی که پزشکان از استعاره برای توضیح تشخیص خود یا توضیح درمان‌های دشوار استفاده می‌کنند، ارتباط بیمار و پزشک بهتر می‌شود. آن‌ها با استعاره‌هایی که به کار می‌برند می‌توانند در بیمار امید یا نگرانی ایجاد کنند (۵۹) و بیمار را به تحمل دشواری و مقاومت در برابر بیماری تشویق کنند (۶۳-۶۲). بنابراین، توصیه برخی پژوهشگران لزوم آموزش استراتژی‌های گسترش استعاره و استفاده مناسب از آن‌هاست (۶۳-۶۱). مطالعه دیگری (۲۰۱۹) نشان می‌دهد که چگونه پزشکان برای آموزش مفاهیم پزشکی به دانشجویان و بیماران، از تصاویر استعاری (۶۴) و داستان (۶۷-۶۵) استفاده کرده‌اند. همچنین، نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد ارائه تاریخچه‌ای از بیماری توسط داستان‌ها و زندگی‌نوشت‌ها می‌تواند به درک تجربه زیسته بیماری (۷۰-۶۸) و افزایش کیفیت مراقبت کمک کند (۷۲-۷۱). این آثار پزشکان را از قدرتی که دارند و پیامدهای آن در زندگی بیماران آگاه می‌سازند (۷۳) و با تحلیل انتقادی علوم انسانی پزشکی در ارتباط با پزشکی، هنر و علوم اجتماعی، استدلالی برای فراتر رفتن از رابطه بیمار و ارائه‌دهنده مراقبت‌های بهداشتی‌اند (۷۴).

۲. نوشتن و فواید بالینی آن

پژوهشگران، علاوه بر ذکر فواید خواندن متون ادبی، به منافع نوشتن و نتایج جسمی و روانی آن نیز توجه کرده‌اند

6. Maine Humanities Council

7. Epilepsy
8. Locked-in syndrome (LIS)
9. Erotomania
10. Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD)

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

(۷۵). منظور از فواید بالینی نوشتن و نگارش تأثیر مثبت نوشتن داستان و شرح وقایع زندگی بر کاهش استرس و افسردگی و تقویت همدلی و مهربانی و افزایش احساس رضایت از زندگی است. آن‌ها معتقدند روایت‌نویسی بیماران و مراقبان از تجربه بیماری، در قالب‌های نوشتاری داستان[11] و زندگی‌نوشت[12]، علاوه بر تأثیر مثبت بر کاهش افسردگی و افزایش رضایت از زندگی (۷۱، ۷۶، ۷۷)، وجوه پنهان تجربیات دردناک بیماری را که در حوزه بالین مجال بروز ندارند، آشکار می‌کند (۷۸) و هویت نویسنده و دیگران را نمایان می‌سازد (۵۲). پژوهش‌ها نشان می‌دهد نوشتن خاطرات توسط سالمندان به تعامل بهتر آن‌ها با مراقبان (۷۹، ۸۰) و برنامه‌ریزی برای مراقبت فردمحور کمک می‌کند (۸۱) و موجب بهبود شفقت آن‌ها به خود می‌شود (۸۲). برخی مطالعات نیز مدیریت اضطراب، تروما و تنظیم مراقبت‌های روزهای دشوار را از فواید نوشتن خاطرات و به اشتراک گذاشتن آن‌ها با دیگران می‌دانند (۸۳). برخی پژوهشگران نیز با بررسی زندگی‌نوشت‌ها، نقش باور به کلیشه‌های منفی درباره سالمندان را در کاهش کیفیت مراقبت‌های بهداشتی آشکار کرده‌اند (۸۴). نکته دیگر اینکه رایج‌ترین موضوعات در زندگی‌نوشت‌ها مربوط به آلزایمر و سرطان است. پژوهشگران معتقدند مطالعه داستان‌ها و زندگی‌نوشت‌هایی که با موضوع دمانس نوشته شده‌اند در کنار نمایان کردن انگ‌ها و مقوله‌های فرهنگی بیماری (۳۵)، تلقی متفاوت مبتلایان و مراقبان از بیماری را آشکار می‌کنند. این تلقی به‌ویژه در مراقبان مبتنی بر متون علمی- پزشکی است، ولی بیمار ممکن است برداشت متفاوتی درباره بیماری خود داشته باشد (۵۲). پژوهش‌ها نشان می‌دهند روایت‌های بیماری می‌توانند منجر به تغییر و دگرگونی عمیقی در هویت و عملکرد افراد بیمار شوند (۸۵). برای نمونه، سرطان ریه و سینه شایع‌ترین سرطان‌های توصیف‌شده در قالب‌های نوشتاری متنوع است که مضامینی مانند معنابخشی به بیماری و مقابله با درمان‌های پزشکی و پیامدهای روانی- اجتماعی بیماری در آن‌ها مشاهده می‌شود. این آثار با مضامینی که ذکر شدند برای آشکارسازی نگاه و موضع بیماران درباره بیماری، منابعی نوآورانه برای تحقیق درباره زندگی با سرطان (۸۶) و مراقبت از مبتلایان (۸۷) ارائه می‌دهند. برخی پژوهشگران با نگاهی انتقادی ریشه باورها و دیدگاه‌های رایج درباره سرطان را در متون ادبی قرن‌های گذشته جست‌وجو کرده‌اند (۸۸) و با اشاره به انعکاس طیف وسیعی از واکنش‌ها درباره سرطان در این متون، آن‌ها را از لحاظ فرهنگی بسیار مهم و درخور توجه دانسته‌اند (۵۱). نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد نوشتن از دیدگاه اول‌شخص و تمرین تغییر زاویه دید (۸۹) فواید شناختی و جسمانی را دربردارد و می‌تواند موجب افزایش خلاقیت (۹۰)، رضایت خاطر (۹۱)، سلامت روانی (۹۲) و عملکرد بهتر سیستم ایمنی (۹۳) شود. برخی مطالعات بهبود فرایند مراقبت را از پیامدهای نوشتن انعکاسی درمانگران و بیماران درباره رنج بیماری و مشکلات فضای بالین دانسته‌اند (۹۴) و نشان می‌دهند نوشتن انعکاسی می‌تواند کلیشه‌های ذهنی افراد را آشکار کند و آن‌ها را درباره سوگیری‌های خود آگاه سازد (۸۴). بنابراین، به‌طورکلی، این پژوهش‌ها اهمیت مطالعه زندگی‌نوشت‌ها و آموزش نوشتن در این قالب نوشتاری و نوشتن انعکاسی و فواید آن را برای درمانگران و بیماران و مراقبان نشان می‌دهند.

نمودار شماره ۱ و ۲ خلاصه‌ای از رویکرد ادبیات در آموزش پزشکی و سلامت بیماران و درمانگران را نشان می‌دهد.

نتیجه‌گیری

به‌طورکلی، مطالعات پژوهشگران در حوزه ادبیات و پزشکی را می‌توان در دو حیطه کلی فایده خواندن آثار ادبی و نوشتن و فواید بالینی آن دسته‌بندی کرد. در پژوهش‌های مربوط به حیطه اول تأکید بر این بود که خواندن متون مربوط به افکار و احساسات شخصیت‌ها و تعامل آن‌ها با افراد دیگر ممکن است محتوا و

11. Story
12. Life-Writing

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

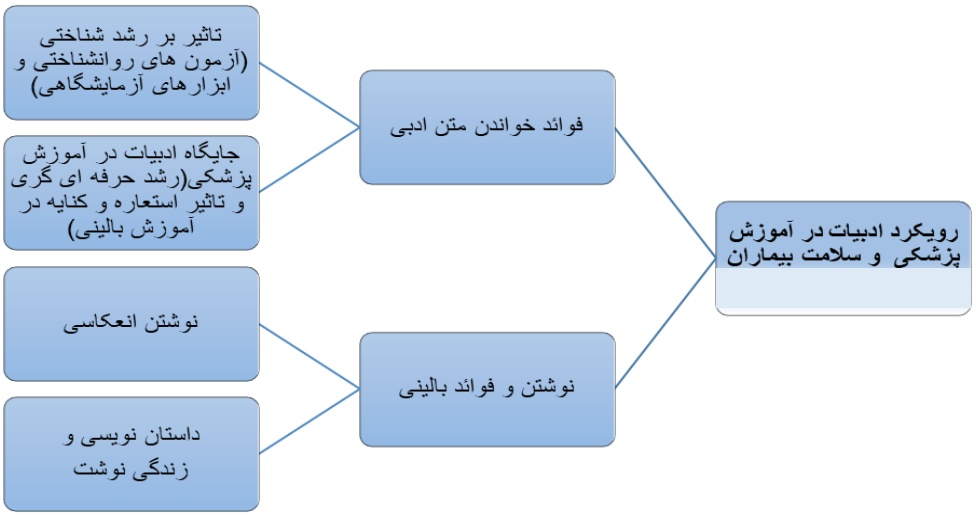
فرایندهای مربوط به آن را در حافظه بلندمدت فعال کند و به‌طور موقت عملکرد وظایف اجتماعی-شناختی را بهبود بخشد (۱۳، ۹۵)، اما به‌زعم نویسندگان این مطالعه، برای افزایش تأثیرگذاری لازم است به عنصر شبیه‌سازی و انتقال به متن توجه شود. ایجاد باور به تأثیرگذاری مطالعه ادبیات بر مهارت‌های بین‌فردی، مانند همدلی، منجر به طراحی مطالعاتی درزمینه حرفه‌ای‌گری پزشکی شد که نتایج ارزشیابی آن‌ها نشان از جذابیت این دوره‌ها و کمک به ایجاد مهارت‌های بالینی ارائه خدمات درمانی بهتر داشت.

همچنین، در حیطه دوم که به بررسی فواید بالینی نوشتن اختصاص دارد، به نظر می‌رسد نوشتن درباره مشکلات حرفه‌ای بالینگران و نگارش و توصیف رنج بیماری بتواند به افزایش سلامت روان و کاهش فرسایش شغلی نویسندگان و افزایش تاب‌آوری و حتی کاهش درد و رنج جسمانی و کند شدن روند بیماری‌های مزمن بیماران کمک کند. به نظر می‌رسد باتوجه‌به تأکیدی که پژوهش‌ها بر تأثیر مطالعه آثار ادبی و به دلیل انعکاس جنبه های پنهان در عرصه بالینی، افزایش کیفیت مراقبت از آنان را نیز در بر داشته باشد (۹۶). همچنین تاثیر بر ارتقای روابط انسانی و ترویج آموزه‌های اخلاقی دارند و باتوجه‌به فواید مهارت نوشتاری و نقش آن در سلامت جسم و روان و بازنمایی دغدغه‌های انسانی، لازم است به‌منظور تشویق افراد برای مطالعه و خواندن متون ادبی و کسب توانمندی در نوشتن درباره افکار و تجربیات برنامه‌ریزی می‌شود. این امر می‌تواند به تحقق اهداف علوم انسانی سلامت برای آماده‌سازی بهتر فراگیران برای پیچیدگی مراقبت‌های بهداشتی نیز کمک کند. البته درس ادبیات در دانشگاه‌های علوم پزشکی به‌عنوان واحد درسی عمومی تدریس می‌شود؛ اما سرفصل مصوب در وزارت بهداشت ندارد و در حال حاضر حتی سرفصل‌های مصوب وزارت علوم نیز رعایت نمی‌شود و با بی‌توجهی به نیاز مخاطبان، مدرسان بیشتر براساس ذوق و زمینه مطالعاتی خود، محتوای آموزشی را تهیه می‌کنند؛ درحالی‌که باتوجه‌به مباحث پذیرفته‌شده بین‌رشته‌ای در جهان امروز و تأکید بر لزوم به‌کارگیری شیوه‌های جدید آموزشی لازم است روش آموزش و سرفصل‌هایی با محتوای کاربردی هدفمند و متناسب با رشته‌های تحصیلی طراحی شود. بدیهی است این طراحی در رشته‌های علوم پزشکی باید براساس کارکردهای بین‌رشته‌ای ادبیات و علوم پزشکی باشد تا بتواند به افزایش و بهبود مهارت‌های حرفه‌ای دانشجویان این رشته‌ها کمک کند.

سپاسگزاری

نویسندگان در این بخش قدردانی خود را از همکاری مرکز مطالعه و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی مازندران اعلام می‌کنند. این مقاله برآمده از طرح پژوهشی با کد اخلاق IR.MAZUMS.REC.1403.538 در معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران است که در اینجا از همکاری این معاونت نیز تشکر می‌شود.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

نمودار شماره ۱. خلاصه‌ای از رویکرد ادبیات در آموزش پزشکی و سلامت بیماران

نمودار شماره ۲. خلاصه تعداد مقالات براساس موضوع

جدول شماره ۱: یافته‌های حاصل از جست‌وجو و غربالگری مقالات

ردیف	نام نویسندگان	نام مطالعه	سال	نتیجه‌گیری
۱	استونجیکایته و مونترو	در تاریکی یکدیگر را ملاقات می‌کنیم: روایت آنی ارنو از مراقبت و زوال عقل	۲۰۲۴	بررسی خاطرات تفاوت‌های ظریف زوال عقل و مراقبت را در هر دو زمینه خانوادگی و سازمانی نشان می‌دهد و رابطه پیچیده بین یک مادر و دختر را روشن می‌سازد.
۲	کانینگام و همکاران	بازگویی داستان‌های ناگفته از تجربیات بیماران سرطان سینه	۲۰۲۴	درک تجربیات زیسته بیماران می‌تواند از محققان و متخصصان مراقبت‌های بهداشتی در توسعه رویکرد همدلانه برای تصمیم‌گیری مشترک مراقبت‌های بهداشتی حمایت کند. علاوه بر این، درک تجربیات زیسته بیماران برای رسیدگی به نابرابری‌ها در مراقبت‌های بهداشتی بسیار مهم است.
۳	فلسا و همکاران	مداخله تأثیر زندگی‌نوشت بزرگسالان مسن مبتلابه زوال عقل	۲۰۲۴	بهبود روابط بیمار و مراقبان و ایجاد امکان مراقبت ویژه و فردمحور.
۴	سوگیموری	نوشتن درباره گذشته خود می‌تواند احساس بهتری در شما ایجاد کند	۲۰۲۴	نگرش دلسوزانه نویسنده زندگی‌نوشت درباره گذشته، حال و آینده‌اش می‌تواند بر بهبود وضعیت روانی او مؤثر باشد.
۵	محمودی و همکاران	طراحی، اجرا و ارزشیابی داستان‌خوانی؛ راه‌حلی برای افزایش همدلی در دانشجویان پزشکی	۲۰۲۴	تأثیر مثبت گنجاندن داستان‌خوانی در آموزش دانشجویان پزشکی بر افزایش همدلی.
۶	مولرگن	الگوهای داستان زندگی در مراقبت از زوال عقل: جهت و هدف مبهم	۲۰۲۴	نوشتن زندگی‌نوشت قبل از تشدید علائم زوال عقل می‌تواند شاخصی برای ارزیابی کیفیت مراقبت در محیط مراقبتی باشد.
۷	دامیانی	کانن دویل، شرلوک هولمز و نقرس	۲۰۲۳	پایبندی کانن دویل در تولید علمی و ادبی خود درباره نقرس به جدیدترین مفاهیم پزشکی آن زمان و نمایش دانش غیرمعمولی از ادبیات علمی.
۸	پترسن	چگونه داستان‌ها به ما کمک می‌کنند تا خودمان را ببینیم: قدرت داستان‌سرایی توسط فیزیوتراپیست‌ها	۲۰۲۳	ممکن است با بیان تجربیات بالینی فیزیوتراپیست‌ها از طریق روایت، در کیفیت مراقبت آنان از بیماران بهبودی ایجاد شود. نوشتن بازتابی به آن‌ها کمک می‌کند.
۹	لونن	بازتاب، احساس تعلق و همدلی در آموزش پزشکی–معرفی الگوی جدید توسعه همدلانه	۲۰۲۳	ارائه مدل جدیدی از توسعه همدلانه با ادبیات.
۱۰	محمودی	بررسی اختلال جنون عشقی در دو روایت داستانی	۲۰۲۳	مطابقت علائم اختلال جنون عشقی در شخصیت‌های داستانی با معیارهای تشخیصی‌بالینی و توصیف درست نشانه‌های بالینی، عوامل جنسیتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

۱۱	ملور	تضعیف مقیاس درد: روایت‌های ادبی و زیست‌پزشکی از ارزیابی درد	۲۰۲۳	به بررسی روش‌های شناخت درد پرداخته است و امکان درک آن از طریق خواندن روایت‌های مختلف درباره درد مزمن را برای شناخت آن بازگو می‌کند.
۱۲	وولمن	نقد و پسانقد: تحلیل کلیشه‌های سنی در مطالعات ادبی و مراقبت‌های بهداشتی	۲۰۲۳	کلیشه‌های مربوط به سالمندان بر کیفیت مراقبت‌های بهداشتی از آن‌ها تأثیرگذار است.
۱۳	توفت و همکاران	ارزیابی یک برنامه داستان زندگی دیجیتال درزمینه خانه سالمندان - یک مطالعه کیفی	۲۰۲۲	داستان‌های زندگی دیجیتال را می‌توان برای حمایت از رویکرد مراقبت فردمحور توسط افراد شایسته استفاده کرد.
۱۴	تیو و همکاران	سندرم قفل‌شدگی: روایت اولیه فرانسوی	۲۰۲۲	ارائه تاریخچه‌ای از سندرم قفل‌شدگی در ادبیات داستانی.
۱۵	فاتحی و همکاران	استعاره‌های پزشکی، افزایش وضوح، اما به چه قیمتی؟	۲۰۲۲	توانایی استعاره‌ها در تقویت یا تغییر تصورات نادرست یا ناسالم و لزوم توجه به کاربرد استعاره‌ها درزمینه مناسب.
۱۶	مارکوز	اختلالات عصبی در ادبیات داستانی	۲۰۲۲	همه‌گیرشناسی توصیف‌شده در داستان‌های استیون کینگ با دنیای واقعی مشابهت دارد و نمی‌تواند برای خوانندگان علاقه‌مند و متخصصان مغز و اعصاب جذاب باشد.
۱۷	محبوبی و زردار	کاربرد استعاره جنگ در اورژانس و دلالت‌های ارتباطی آن	۲۰۲۲	پرکاربرد بودن استعاره جنگ و مفاهیم مرتبط با آن در روایت کادر درمان و بیماران؛ تفاوت در کاربرد این استعاره در میان بیماران و درمانگران.
۱۸	لنهارت و ریچتر	آیا خواندن یک داستان کوتاه ادبی مهارت‌های شناختی- اجتماعی را بهبود می‌بخشد؟	۲۰۲۲	تأثیر مطالعه درازمدت و مکرر بر افزایش مهارت‌های شناختی- اجتماعی.
۱۹	گنا و همکاران	اثربخشی زندگی‌نامه‌نویسی و بازگویی داستان زندگی ساکنان خانه سالمندان: یک مطالعه شبه‌تجربی	۲۰۲۲	تأثیر مثبت زندگی‌نوشت و بازگویی داستان زندگی بر نمرات رضایت از زندگی، افسردگی و کیفیت زندگی سالمندان.
۲۰	والتونن	مزایای نوشتن زندگی‌نامه؛ دیدگاهی بین‌رشته‌ای	۲۰۲۲	تأکید بر کارکرد اتخاذ دیدگاه بین‌رشته‌ای برای فراهم کردن مبنای نظری گسترده‌تر .جهت درک فرایندهای روانشناختی که زیربنای مزایای سلامتی نوشتن زندگی‌نامه‌ای و ارائه دستورالعمل‌هایی برای تحقیقات آینده در روان‌شناسی و زیست‌پزشکی هستند.
۲۱	آرتیولی و همکاران	تجارب متخصصان بهداشت و دانش‌آموزان از نوشتن؛ تأملی در یادگیری	۲۰۲۱	اجرای دوره‌های مبتنی بر نوشتار انعکاسی و آموزش در برنامه‌های درسی دانشگاه و زمینه‌های بالینی می‌تواند برای توسعه انسانی و حرفه‌ای مفید باشد.
۲۲	ون انگلهارت	سرطان و ادبیات: مابین پدیدارشناسی و نمادگرایی	۲۰۲۱	تبیین تأثیر متقابل فرهنگ و بیماری بر یکدیگر و به‌ویژه نقش سرطان در جنبش‌های ادبی، فلسفی و دوره‌های تاریخی.
۲۳	بلیک و همکاران	داستان و اخلاق: بررسی ارتباط بین مواجهه خواندن، همدلی، اخلاق و قضاوت اخلاقی	۲۰۲۱	تأثیر مثبت خواندن متن داستانی بر باورهای اخلاقی.
۲۴	کپتین ای.	نوشتن درباره سرطان	۲۰۲۱	رواج توصیف سرطان سینه و ریه در زندگی‌نوشت‌ها و داستان‌ها برای معنابخشی به بیماری، انعکاس چگونگی مواجهه با درمان پزشکی و پیامدهای روانی و اجتماعی برای نویسنده و ارائه اطلاعاتی درباره مراقبت‌های بالینی به درمانگران و مراقبان.
۲۵	نهاس مگا	تجربه دانشجویان با ادبیات در آموزش پزشکی	۲۰۲۱	افزایش انسانی‌سازی مراقبت از بیماران توسط ادبیات و توانایی ارائه راهبردهایی به جامعه و مدیریت دانشگاهی با هدف تقویت انسان‌سازی در دیدگاه برنامه درسی آموزش پزشکی.
۲۶	موناین و همکاران	چگونه از هنر و علوم انسانی در آموزش پزشکی استفاده می‌شود؟	۲۰۲۱	غنا و تنوع استفاده از هنر و علوم انسانی در پژوهش‌های منتشرشده و ضعف در تقسیم‌بندی، فقدان نظریه و بی‌توجهی به دیدگاه‌ها.
۲۷	ورن	استفاده از ادبیات داستانی برای درگیر کردن مخاطبان مبتلابه بیماری‌های عفونی: تأثیر همه‌گیری ویروس کرونا بر مشارکت در باشگاه کتاب	۲۰۲۱	افزایش مشارکت افراد عادی برای بحث با متخصصان بیماری‌های عفونی درباره بیماری و تبادل اطلاعات در دوران کرونا.
۲۸	چلبوج و همکاران	حقیقت یا افسانه؟ تبیین رابطه بین خواندن و بهبود مهارت‌های اجتماعی	۲۰۲۰	بی‌تأثیر بودن خواندن متن داستانی بر نظریه ذهن باتوجه‌به آزمون ذهن‌خوانی از طریق چشم (RMET) و لزوم توجه به عوامل دیگر در پژوهش‌هایی با نتایج تأییدکننده تأثیر خواندن متن بر نظریه ذهن.
۲۹	لی یائو و وانگ	ادغام دیدگاه جنسیتی در مطالعات ادبیات برای افزایش آگاهی جنسیتی و تفکر انتقادی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی	۲۰۲۰	تأثیر مثبت ادغام دیدگاه جنسیتی در مطالعات ادبیات بر یادگیری مثبت در بین دانشجویان دانشگاه‌های پزشکی ازنظر آگاهی جنسیتی و تفکر انتقادی.
۳۰	وارتیو	فعالیت هنری روایت‌درمانی و مراقبت از سلامت و پرستاری بزرگ‌سالان	۲۰۲۰	بهبود مهارت‌های شناختی، عزت نفس، کاهش افسردگی، خودکارآمدی و کاهش استرس روانی و افزایش کیفیت زندگی بر آثار مشارکت هنری و ادبی.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

۳۱	محمودی و همکاران	ادبیات و پزشکی: علائم بالینی اختلال استرس پس از سانحه (PTSD) در ادبیات داستانی معاصر	۲۰۲۰	منطبق بودن مشخصه‌های توصیفی شخصیت‌های مبتلابه اضطراب پس از سانحه در متون داستانی با معیارهای بالینی و بازنمایی درست از عوامل ارث، جنسیت و فرهنگ.
۳۲	کید و کاستانو	مطالعه داستان ادبی و نظریه ذهن	۲۰۱۹	تأثیر داستان بر مهارت‌های شناختی-اجتماعی در مواجهه طولانی‌مدت و بی‌تأثیر بودن محبوبیت و جذابیت متن در این اثربخشی.
۳۳	کیم	ارزشیابی درس تفکر انتقادی دانشجویان پیش‌پزشکی با استفاده از ادبیات و فیلم	۲۰۱۹	تأثیر بحث‌های گروهی و نظرهای روایی تسهیلگران بر توسعه تفکر انتقادی.
۳۴	گالاگر	سرطان و احساسات در ادبیات قرن هجدهم	۲۰۱۹	انعکاس باور به تأثیر عدم کنترل احساسات زنانه بر ابتلا به سرطان در ادبیات قرن نوزدهم و تأکید بر زیرساخت مردسالارانه این باور غیرعلمی و سعی در کنترل زنان در این دوره تاریخی.
۳۵	فاروق و فاین	سندرم آلیس در سرزمین عجایب؛ یک مطالعه مروری تاریخی و پزشکی	۲۰۱۷	ارائه تاریخچه و نمای کلی پزشکی از توهم لی‌لی‌پوتی در بررسی متون ادبی.
۳۶	سامور و همکاران	آیا مطالعه داستانی ادبی در یک جلسه می‌تواند عملکرد ذهنی را افزایش دهد؟	۲۰۱۸	تأثیر مطالعه متن ادبی در طولانی‌مدت بر نظریه ذهن.
۳۷	مار و همکاران	ارزیابی امکان ارتقای شناخت اجتماعی افراد از طریق داستان با یک چهارچوب روایتی پیشنهادی	۲۰۱۸	این چهارچوب نشان می‌دهد داستان‌ها می‌توانند شناخت اجتماعی را از طریق درگیری مکرر با فرایندهای اجتماعی و با محتوای صریح اجتماعی افزایش دهند.
۳۸	اندرسن و همکاران	تجربیات بستگان از به اشتراک گذاشتن یک داستان زندگی مکتوب درباره یکی از اعضای نزدیک خانواده مبتلابه زوال عقل	۲۰۱۹	تجارب بستگان از به اشتراک گذاشتن داستان زندگی بیمار مبتلابه زوال عقل شأن و منزلت فرد مبتلا را در مرکز اقامتی افزایش می‌دهد و مراقبت فردمحور را براساس نیازها و منابع فرد ممکن می‌کند.
۳۹	ترسدور سانچز و کازادو ولنزولا	استعاره‌های بصری در بازنمایی دانش پزشکی	۲۰۱۹	ترجیح استفاده از تصاویر استعاری بر غیراستعاری برای نشان دادن مفاهیم پزشکی توسط پزشکان.
۴۰	بروستر	قتل در کتاب: استفاده از داستان جنایی به‌عنوان یک منبع کتاب‌درمانی	۲۰۱۷	خواندن داستان‌های جنایی می‌تواند پناهگاهی برای دغدغه‌های جهان واقعی باشد و احساس امنیت به فرد بدهد.
۴۱	نانس	اقتصاد بیماری؛ اشعاری از زنان درباره درد	۲۰۱۸	تأثیر مثبت توصیف شرایط بیمار و بیماری در ایجاد زمینه‌هایی برای دسترسی به شرایط دردناک دیگران با روش‌های همدلانه.
۴۲	ظهوری و همکاران	نوشتن انعکاسی درباره مرگ ایوان ایلیچ توسط دانشجویان سال چهارم پزشکی	۲۰۱۷	کمک به دانشجویان پزشکی برای داشتن ایده عمیق‌تری از وضعیت و احساسات پایان زندگی بیمار.
۴۳	زیمرمن	استعاره‌های اختلال آلزایمر به‌مثابه آینه و عدسی برای انعکاس انگ زوال عقل	۲۰۱۷	بازنمایی متفاوت دغدغه‌های هویتی و وجوه پنهان تجربه بیماری در نوشته‌های بیماران و مراقبان با استفاده از استعاره و زبان نمادین.
۴۴	سمینو و همکاران	استفاده آنلاین از استعاره‌های خشونت و سفر توسط بیماران مبتلابه سرطان	۲۰۱۷	استعاره‌های خشونت و سفر لزوماً موجب توانمندی بیمار یا ناتوانی او نمی‌شوند و به شرایط بیمار بستگی دارند.
۴۵	استفان	ادغام اسطوره در روش سقراطی: پارادایمی برای روان‌درمانی چندفرهنگی	۲۰۱۷	اسطوره‌ها به‌مثابه فلسفه و روان‌شناسی می‌توانند برای ارتباط با بیمار و بازبینی در باورها و جهان‌بینی‌ها کارآمد باشند.
۴۶	مومپر و گریگ	مطالعه اوقات فراغت و شناخت اجتماعی: یک متاآنالیز	۲۰۱۷	ارائه ارزیابی کمّی از تأثیر مثبت مطالعه در هنگام فراغت بر افزایش مهارت‌های اجتماعی، تئوری ذهن و همدلی و پیشنهاد بررسی دلایل علّی این تأثیر.
۴۷	کانزیانی	استعاره در آینه: تأثیر آموزش استعاره در برنامه آموزش پزشکی	۲۰۱۶	لزوم آموزش راهبردهای گسترش استعاره برای دانشجویان پزشکی.
۴۸	پانرو	آیا به‌راستی یک جلسه مطالعه ادبیات داستانی می‌تواند تئوری ذهن را افزایش دهد؟	۲۰۱۶	علاقه‌مندی بیشتر افراد توانمند در نظریه ذهن برای خواندن داستان و افزایش توانایی ذهن با مطالعه مکرر و درازمدت، لزوم توجه به نقش متغیرهایی مانند توانایی کلامی و امکان اهمیت آن در این تأثیرگذاری.
۴۹	پینو و مازا	استفاده از داستان ادبی برای افزایش توانمندی ذهنی	۲۰۱۶	اثبات اثربخشی خواندن داستان ادبی بر ذهن‌های سالم و تأیید نتایج پژوهش کید و کاستانو.
۵۰	جفریز و همکاران	محو واقعیت با داستان: کاوش در داستان‌های زنان، جنون و کودک‌کشی	۲۰۱۶	مطالعه و تحلیل متون ادبی که حاوی تصاویری از زنانی است که نوزادان خود را می‌کشند فرصتی است برای درک چرایی ماجرا و موانع کمک گرفتن، از متخصصان سلامت را نشان می‌دهد.
۵۱	ولچ و هریسون	آموزش پزشکی از طریق مطالعه ادبیات: اجرای یک دوره انتخابی آموزش از راه دور در سال چهارم	۲۰۱۶	فواید برگزاری این دوره از نگاه دانشجویان: ایجاد فرصت برای آگاهی از دیدگاه‌های دیگران، ایجاد توانایی تفکر به‌عنوان یک پزشک و بهبود سوگیری، ایجاد فرصت برای بحث درباره متون غیرپزشکی، فراهم شدن فرصت برای استفاده از مهارت‌های شناختی مختلف، کسب انعطاف‌پذیری و بهبود توانایی برای برقراری ارتباط درباره موضوعات دشوار.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

۵۲	تامیر و همکاران	خوانش داستان و مطالعه ذهن: نقش شبیه‌سازی در شبکه پیش‌فرض	۲۰۱۶	تأثیر مثبت خواندن ادبیات داستانی بر عملکرد قوی‌تر در شناخت اجتماعی به‌واسطه نقش فعالیت زیرشبکه دی‌ام‌پی‌اف‌سی (dmpfc) و تأکید بر نقش شبیه‌سازی در توانایی داستان بر افزایش شناخت اجتماعی.
۵۳	نوف و ویلیامز	شبیه‌سازی داستان: تفاوت‌های فردی در درک ادبیات که با اف‌ام‌آرآی نمایان می‌شوند	۲۰۱۶	این مطالعه شواهد عصبی آنلاینی را برای وجود سبک‌های کیفی متفاوت از انتقال به دنیای ادبی ارائه می‌کند.
۵۴	ونو	ارزیابی یک استراتژی برای گنجاندن بازتاب در پزشکی؛ آموزش و تمرین	۲۰۱۶	تأثیر مثبت استراتژی‌هایی مانند نوشتن بازتابی به‌عنوان ابزاری بر بهبود حمایت و الهام‌بخشی و رضایتمندی پزشکان و فراگیران.
۵۵	نایهاف و ویلمز	شبیه‌سازی داستان: تفاوت‌های فردی در درک ادبیات با اف‌ام‌آرآی آشکار شد	۲۰۱۵	این مطالعه شواهد عصبی را برای بررسی حرکت به سمت جهان ادبی نشان می‌دهد و پتانسیل درک روایت با روش تصویربرداری عصبی را دارد.
۵۶	وزللی و همکاران	جادوی بزرگ هری پاتر: کاهش تعصب	۲۰۱۵	بهبود نگرش به گروه‌های مورد انگ با تجربه هم‌ذات‌پنداری با شخصیت‌های مثبت داستانی.
۵۷	کومشگ و همکاران	خوانش و احساس: تأثیرات یک مداخله مبتنی بر ادبیات برای افزایش توانایی هیجانی در پایه دوم و سوم	۲۰۱۵	تأکید بر تأثیر ادبیات کودکان بر حمایت از رشد شایستگی عاطفی در دوران کودکی میانی.
۵۸	اینیستا	صرع در فرایند خلق هنری داستایفسکی	۲۰۱۴	ارائه تاریخ طبیعی از بیماری صرع در آثار داستایفسکی و تبدیل رنج به هنر.
۵۹	کید و کاستانو	خواندن داستان ادبی تئوری ذهن را افزایش می‌دهد	۲۰۱۴	تأثیر موقت خواندن داستان‌های ادبی بر تقویت تئوری ذهن (ToM).
۶۰	جیکیک و همکاران	گشودن ذهن بسته: تأثیر مجاورت با ادبیات بر نیاز به فرجام	۲۰۱۳	تأثیر مثبت مطالعه ادبیات داستانی بر پردازش اطلاعات به‌طورکلی و تقویت خلاقیت.
۶۱	دودل فدر و همکاران	کاربرد داستان برای ارزیابی درک وضعیت روانی: تمرینی جدید برای ارزیابی نظریه ذهن در بزرگ‌سالان	۲۰۱۳	بهبود محدودیت‌های مقیاس نظریه ذهن (ToM) در طراحی فعالیت داستان کوتاه (SST) در بزرگ‌سالان.
۶۲	بال و ولتکامپ	چطور مطالعه داستان ادبی همدلی را افزایش می‌دهد؟ بررسی تجربی نقش انتقال احساسی	۲۰۱۳	تأثیر داستان بر همدلی خواننده به شرط انتقال احساسی کم یا زیاد به درون داستان.
۶۳	جیکیک و همکاران	خواندن ذهن دیگران؛ تأثیر ادبیات بر همدلی	۲۰۱۳	توجه به ادبیات داستانی به‌عنوان ابزاری در خدمت پتانسیل توسعه در کیفیت همدلی افراد و ضرورت اجرای آزمایش‌های بیشتر برای پاسخ دادن به سؤالاتی درباره کیفیت، سرعت و مکانیسم این توسعه.
۶۴	فن و همکاران	دوره تلفیقی روان‌پزشکی و ادبیات در سال‌های پیش‌بالینی و نمرات دانشجویان پزشکی در برنامه درسی روان‌پزشکی عمومی	۲۰۱۰	نقش مثبت مطالعه و بحث درباره مفاهیم بالینی در متون ادبی به‌عنوان رسانه‌ای مؤثر در آموزش دانشجویان پزشکی به دلیل افزایش درک موضوع.
۶۵	مار و همکاران	مبانی عصبی شناخت اجتماعی و درک داستان	۲۰۱۱	هم‌پوشانی پردازش داستان با بسیاری از مناطق شبکه ذهنی‌سازی اصلی و شباهت مناطق فعال‌شده در شبیه‌سازی با فعالیت‌های این شبکه در فرایندهای خارج از خواندن داستان و تجربه دنیای تخیلی داستانی.
۶۶	نیومن	ناتوانی و زندگی‌نوشت	۲۰۱۱	شناسایی مفروضات مرتبط با رنج‌ها و بیماری‌ها در سنت زندگی‌نوشت و حمایت از محرومان.
۶۷	سیه و همکاران	دست‌کاری‌های تجربی دیدگاه‌گیری و تغییر دیدگاه در نوشتار رسا	۲۰۱۱	فواید ادراکی بیشتر نوشتن از دیدگاه اول‌شخص نسبت به دیگر زاویه دیدها.
۶۸	استوکی و نوبل	ارتباط بین هنر، شفا و سلامت عمومی: مروری بر متون رایج	۲۰۱۰	افزایش تحمل وضعیت دردناک، بهبود خلق‌وخو، کاهش روند بیماری و افزایش کیفیت زندگی با انجام فعالیت‌های هنری یا نوشتن درباره تجربه ناراحت‌کننده.
۶۹	مار و همکاران	قرار گرفتن در معرض رسانه‌ها و توسعه نظریه ذهن در کودکان پیش‌دبستانی	۲۰۱۰	افزایش توانایی تئوری ذهن با قرار گرفتن در معرض کتاب‌های داستان کودکان با در نظرگرفتن سن، جنسیت، واژگان و درآمد والدین.
۷۰	جیکیک و همکاران	درباره تأثیر هنر: چگونه خواندن داستان‌های تخیلی «خود» را متحول می‌کند؟	۲۰۰۹	پیش‌بینی عملکرد مثبت‌تر در انواع معیارهای توانایی اجتماعی با قرار گرفتن در معرض داستان.
۷۱	لایبومیرسکی	هزینه‌ها و فواید نوشتن، گفتن و اندیشیدن درباره پیروزی‌ها و شکست‌های زندگی	۲۰۰۹	تأثیر مثبت نوشتن و گفتن از تجربیات منفی در سلامت جسم و روان.
۷۲	ساندرس	کاربرد بازتاب در آموزش پزشکی	۲۰۰۹	بهبود فرایند مراقبت از بیمار با نوشتن بازتابی یا انعکاسی.
۷۳	ویلز و دای	ارزش‌گذاری برای داستان شخص: استفاده از کتاب‌های داستان زندگی در یک محیط مراقبت مداوم	۲۰۰۸	افزایش کیفیت و رضایتمندی در زندگی سالمندان و ارتقای مراقبت‌های ارتباط‌محور با نوشتن درباره زندگی فردی در پروژه اس‌اس‌بی (LSB).
۷۴	والی	قصه‌گویی روشی مؤثر در آموزش مفاهیم پیچیده علم پزشکی	۲۰۰۷	اثر قصه‌گویی در افزایش دانش دانشجویان دوره بالینی بیشتر از سخنرانی معمولی بود. بنابراین، توصیه می‌شود از این روش برای آموزش بیماری‌های نادر و ژنتیک استفاده شود.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

۷۵	ژاکوبسن و همکاران	یک ماژول مطالعات ویژه ادبیات و پزشکی که استادان در پزشکی عمومی اجرا کرده‌اند: دو ارزیابی و آموزه‌های آن	۲۰۰۴	توسعه دیدگاه دانشجویان درباره بیمار و بیماری و افزایش مهارت‌های فردی و اجتماعی به کمک رسانه‌ها و ادبیات مرتبط با موضوع بیماری.
۷۶	شاپیرو و همکاران	آموزش همدلی به دانشجویان سال اول پزشکی: ارزیابی درس انتخابی ادبیات و پزشکی	۲۰۰۴	بهبود چگونگی مواجهه با استرس مربوط به آموزش در دانشجویان با طراحی دوره‌های مبتنی بر ادبیات و آشنایی دانشجویان با ارزش علوم انسانی در آموزش پزشکی و ایجاد همدلی.
۷۷	لازاروس و روزلین	هنر در پزشکی: راه‌اندازی و ارزیابی یک ماژول مطالعه ویژه جدید در دانشکده پزشکی لستر وارویک	۲۰۰۴	افزایش پیشرفت حرفه‌ای دانشجویان با صرف زمان بیشتر برای مواجهه با آثار هنری.
۷۸	بونبکر	ادبیات و پزشکی: علوم انسانی در قلب مراقبت‌های بهداشتی: یک برنامه مطالعه و بحث مبتنی بر بیمارستان که شورای اصلی علوم انسانی تهیه کرده است	۲۰۰۳	ایجاد تعاملات بهتر در میان کارکنان با یکدیگر و با بیماران و ایجاد رضایت شغلی و رضایت در بیماران و کمک به احیای روح مراقبت‌های پزشکی.
۷۹	فریچ و فیوگلی	پزشکی و هنر در برنامه درسی پزشکی در مقطع کارشناسی در دانشکده پزشکی دانشگاه اسلو، اسلو، نروژ	۲۰۰۳	تأثیر برگزاری سمینارهای هنری و ادبی در افزایش شایستگی بالینی و توسعه حرفه‌ای.
۸۰	لنکستر	ادبیات و پزشکی: ارزیابی یک ماژول مطالعه ویژه با استفاده از تکنیک گروه اسمی	۲۰۰۳	تأکید دانشجویان بر کسب بینش‌هایی مرتبط با مراقبت از بیماران و مهارت‌های بالینی در این دوره.
۸۱	همپشایر و آوری	دانشجویان از مطالعه پزشکی در ادبیات چه می‌توانند بیاموزند؟	۲۰۰۱	تأثیر مثبت خواندن داستان‌هایی راجع به بیماری و شرایط دردناک زندگی بیماران بر دیدگاه دانشجویان درباره درک شرایط بیمار و بهبود رابطه با او.
۸۲	بلسکو	ادبیات و فیلم برای دانشجویان پزشکی	۲۰۰۱	مفید و لذت‌بخش بودن مواجهه با ادبیات و فیلم برای تغییر در نگرش و ارزش‌های حرفه‌ای دانشجویان پزشکی.
۸۳	دودزینکی	پیله و پروانه: بازیابی هویتی ازدست‌رفته	۲۰۰۱	به چالش کشیدن مراقبت از بیماران با آشکارسازی وجوه پنهان بیماری و بازگویی موقعیت دشوار و مشکلات برآمده از وضعیت بیماری با زبان ادبی.
۸۴	هاگسن و تامسون	دانشجویان پزشکی چه می‌خوانند و چرا؟ نظرسنجی از دانشجویان پزشکی در نیوکاسل آپن تاین	۲۰۰۱	حمایت دانشجویان از گنجاندن علوم انسانی در آموزش پزشکی و ارائه دیدگاه‌های متفاوت درباره چگونگی انجام این کار.
۸۵	گرین و همکاران	نقش حمل‌ونقل (انتقال عاطفی) در متقاعدسازی روایات عمومی	۲۰۰۱	تأثیر مثبت تجربه انتقال عاطفی به دنیای داستان بر باورپذیرتر شدن متن ادبی و تأثیر آن بر خواننده فارغ از واقعی یا تخیلی بودن موضوع آن.

References

1. Harvey P, Chiavaroli N, Day G. Arts and humanities in health professional education. Clinical Education for the Health Professions. Springer Singapore. 2022:1-18.
2. Sklar DP. Health humanities and medical education: joined by a common purpose. Acad Med. 2017;92(12):1647-1649.
3. Carr SE, Noya F, Phillips B, Harris A, Scott K, Hooker C, et al. Health humanities curriculum and evaluation in health professions education: a scoping review. BMC Med Educ. 2021;21(1):568.
4. Mathieu IP, Martin BJ. The art of equity: critical health humanities in practice. Philos Ethics Humanit Med. 2023;18(1):19.
5. Mar RA. Evaluating whether stories can promote social cognition: Introducing the social processes and content entrained by narrative (SPaCEN) framework. Discourse Processes, 2018; 55: 454 - 479.
6. Shapiro J, Nixon LL, Wear SE, Doukas DJ. Medical professionalism: what the study of literature can contribute to the conversation. Philos Ethics Humanit Med. 2015;10:10.
7. Jones AH. Why teach literature and medicine? Answers from three decades. J Med Humanit. 2013;34(4):415-428.
8. Moniz T, Golafshani M, Gaspar CM, Adams NE, Haidet P, Sukhera J, et al. How are the arts and humanities used in medical education? Results of a scoping review. Acad Med. 2021;96(8): 1213-1222.
9. Bolton G. Medicine and literature: writing and reading. J Eval Clin Pract. 2005;11(2):171-179.
10. Kidd DC, Castano E. Reading literary fiction improves theory of mind. Science. 2013;342(6156): 377-380.
11. Pino MC. Mazza M. The use of "literary fiction" to promote mentalizing ability. PLoS One. 2016;11(8): e0160254.
12. Djikic M, Oatley K, Moldoveanu MC. Reading other minds: Effects of literature on empathy. Sci Study Literature. 2013; 3(1): 28-47.
13. Panero ME, Weisberg DS, Black J, Goldstein TR, Barnes JL, Brownell H, et al. Does reading a single passage of literary fiction really improve theory of mind? An attempt at replication. J Pers Soc Psychol. 2016;111(5): e46 -e54.
14. Samur D, Tops M, Koole SL. Does a single

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

session of reading literary fiction prime enhanced mentalising performance? Four replication experiments of Kidd and Castano (2013). Cogn Emot. 2018;32(1):130-144.
15. Kidd D. Castano E. Reading literary fiction and theory of mind: Three preregistered replications and extensions of Kidd and Castano (2013). Social Psychol Personality Sci. 2019;10(4): 522-531.
16. Chlebuch N, Goldstein TR, Weisberg DS. Fact or fiction? Clarifying the relationship between reading and the improvement of social skills. Sci Study Literature. 2020;10(2):167-192.
17. Takahashi Y, Himichi T, Masuchi A, Nakanishi D, Ohtsubo Y. Is reading fiction associated with a higher mind-reading ability? Two conceptual replication studies in Japan. PloS One. 2023;18(6):e0287542.
18. Lenhart J, RichterR. Does reading a single short story of literary fiction improve social-cognitive skills? Testing the priming hypothesis. Psychol Aesthetics Creativity Arts. 2022;19(1):165-179.
19. Lunen JC. Reflection, sense of belonging, and empathy in medical education—introducing a "novel" model of empathetic development by literature. J Med Educ Curric Dev. 2023;10:23821205231207702.
20. Mahmoudi M, Ghorbani AA, Pourasghar M, Balaghafari A, Charati JY, Ghahrani N, et al. Designing, implementation and evaluation of story reading: a solution to increase general empathy in medical students. BMC Med Educ, 2024;24(1): 477.
21. Green MC, Brock TC. The role of transportation in the persuasiveness of public narratives. J Pers Soc Psychol, 2000;79(5): 701-721.
22. Bal PM, Veltkamp M. How does fiction reading influence empathy? An experimental investigation on the role of emotional transportation. PloS One. 2013;8(1):e55341.
23. Djikic M, Oatley K, Zoeterman S, Peterson JB. On being moved by art: How reading fiction transforms the self. Creativity Res J. 2009;21(1):24-29.
24. Kumschick IR, Beck L, Eid M, Witte G, Klann-Delius G, Heuser I, et al. Reading and feeling: The effects of a literature-based intervention designed to increase emotional competence in second and third graders. Front Psychol. 2014; 5: 1448.
25. Djikic M, Oatley K, Moldoveanu MC. Opening the closed mind: The effect of exposure to literature on the need for closure. Creativity Res J. 2013;25(2):149-154.
26. Brewster L. Murder by the book: using crime fiction as a bibliotherapeutic resource. Med Humanit. 2017;43(1):62-67.
27. Mar RA. The neural bases of social cognition and story comprehension. Annu Rev Psychol. 2011;62:103-134.
28. Nijhof AD, Willems RM. Simulating fiction: individual differences in literature comprehension revealed with FMRI. PLoS One. 2015;10(2): e0116492.
29. Tamir DI, Bricker AB, Dodell-Feder D, Mitchell JP. Reading fiction and reading minds: The role of simulation in the default network. Soc Cogn Affect Neurosci. 2016;11(2):215-224.
30. Gardner C. Medicine's uncanny valley: the problem of standardising empathy. Lancet. 2015;386(9998):1032-1033.
31. Peterson S. How stories help us see ourselves: The power of storytelling by physical therapists. Phys Ther. 2023; 103(7) :pzad046.
32. Bonebakker V. Literature & medicine: humanities at the heart of health care: a hospital-based reading and discussion program developed by the maine humanities council. Acad Med. 2003;78(10): 963-967.
33. BlascoPG. Literature and movies for medical students. Fam Med. 2001;33(6):426-428.
34. Welch TJ, Harrison SL. Teaching medicine through the study of literature: Implementing a fourth-year distance learning elective. Acad Med. 2016;91(3):360-364.
35. WohlmannA. Review of Alan Bleakley's thinking with metaphors in medicine: The state of the art. Literature Med. 2021;39(1): 163-168.
36. Black J, Barnes JL. Fiction and ,orality: Investigating the associations between reading exposure, empathy, morality, and moral judgment. Psychol Popular Media. 2020; 10(2):149-164.
37. Liao HC, Wang YH. Integrating the gender perspective into literature studies to enhance medical university students' gender awareness and critical thinking. Int J Environ Res Public Health. 2020;17(24):9245.
38. Mega MN, Cazula Bueno B, Menegaço EC, Guilhen MP, Massih Pio DA, da Silva Vernasque JP. Students' experience with literature in medical education. Revista Brasileira de Educação Médica. 2021; 45.
39. Mar RA, Tackett JL, Moore C. Exposure to media and theory-of-mind development in preschoolers. Cognitive Dev. 2010;25(1): 69-78.
40. Shapiro J, Morrison E, Boker J. Teaching empathy to first year medical students: evaluation of an elective literature and medicine course. Educ Health (Abingdon). 2004;17(1):73-84.
41. Mahmoudi M, Ghorbani A A, Yazdani Charati J, Amini F, Alvandipour M. The effectiveness of story reading on increasing empathy in nursing students: A quasi-experimental study. J Mazandaran Univ Med Sci. 2025;34(242):90-101.
42. Kim DH. Evaluation of critical thinking course for premedical students using literature and film. Korean J Med Educ. 2019;31(1):19-28.
43. Jacobson L, Grant A, Hood K, Lewis W, Robling M, Prout H, et al. A literature and

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

medicine special study module run by academics in general practice: two evaluations and the lessons learnt. Med Humanit. 2004;30(2):98-100.
44. Xue M, Sun H, Xue J, Zhou J, Qu J, Ji S, et al. Narrative medicine as a teaching strategy for nursing students to developing professionalism, empathy and humanistic caring ability: a randomized controlled trial. BMC Med Educ. 2023; 23(1): 38.
45. Lancaster T, Hart R, Gardner S. Literature and medicine: evaluating a special study module using the nominal group technique. Med Educ. 2002;36(11):1071-1076.
46. Hodgson K, Thomson R. What do medical students read and why? A survey of medical students in Newcastle-upon-Tyne, England. Med Educ. 2000;34(8):622-629.
47. Lazarus PA, Rosslyn FM. The arts in medicine: setting up and evaluating a new special study module at Leicester Warwick medical school. Med Educ. 2003;37(6):553-559.
48. Frich JC, Fugelli P. Medicine and the arts in the undergraduate medical curriculum at the university of Oslo faculty of medicine, Oslo, Norway. Acad Med. 2003;78(10): 1036-1038.
49. Hampshire AJ, Avery AJ. What can students learn from studying medicine in literature? Med Educ. 2001;35(7):687-690.
50. Nance S. An economy of illness: The poetics of women in pain. Lit Med. 2018;36(1): 164-189.
51. von Engelhardt D. Cancer in literature: between phenomenology and symbolism. Recent Results Cancer Res, 2021;218: 275-290.
52. Zimmermann M. Alzheimer's disease metaphors as mirror and lens to the stigma of dementia. Lit Med. 2017;35(1): 71-97.
53. Iniesta I. La epilepsia en la gestación artística de Dostoievski. Neurologia. 2014;29(6): 371-378.
54. Dudzinski D. The diving bell meets the butterfly: identity lost and re-membered. Theor Med Bioeth. 2001;22(1):33-46.
55. Mahmoudi M. Investigating erotomania disorder in two Stories. Half-Yearly Persian Lang Lit 2023;31(94): 259-280.
56. Mahmoudi M, Pourasghar M, Alaedini K. Literature and medicine: clinical symptoms of post-traumatic stress disorder in contemporary Iranian fictions. Iranian J Psychiatry Behav Sci. 2020; 14(3): e91196.
57. Jefferies D, Horsfall D, Schmied V. Blurring reality with fiction: Exploring the stories of women, madness, and infanticide. Women Birth. 2017;30(1):e24-e31.
58. Marquez-Romero JM. Neurological disorders in literary fiction: A single author case series. Neurol India. 2022;70(2): 726-728.
59. Fatehi A, Table B, Peck S, Mackert M, Ring D. Medical metaphors: Increasing clarity but at what cost? Arch Bone Jt Surg. 2022;10(8):721-728.
60. Mahboobi L, Zardar Z. Usage of the metaphor of war in emergency department and its communicational implications. Interdisciplinary Studies in Media and Culture. 2023;12(2): 191-216.
61. Semino E, Demjén Z, Demmen J, Koller V, Payne S, Hardie A, et al. The online use of Violence and Journey metaphors by patients with cancer, as compared with health professionals: a mixed methods study. BMJ Support Palliat Care. 2017;7(1):60-66.
62. Stephan R, Alhassoon O, Torre-Bueno A. Reintegration of myth in the socratic method in advance: paradigm for multicultural psychotherapy. Int J Appl Philosophy. 2017;30(2):231-249.
63. Canziani T. Metaphors in the mirror: The influence of teaching metaphors in a medical education programme. Lang Learn Higher Educ 2016;6(1): 185-206.
64. Sánchez MT, Valenzuela AC. Visual metaphors in medical knowledge representation. Linguistica Antverpiensia, New Series–Themes in Translation Studies. 2018; 17.
65. Fan APC, Kosik RO, Ping Su T, Tsai TC, Jr Syu W, Chen CH, et al. Integrated course in psychiatry and literature during preclinical years and medical students' grades in the general psychiatry curriculum. Psychiatrist. 2010;34(11): 475-479.
66. Vali A. Storytelling: An effective method for teaching complicated concepts in medicine. Iranian J Med Educ. 2007;7(1): 155-160.
67. Verran, J., Using fiction to engage audiences with infectious disease: the effect of the coronavirus pandemic on participation in the Bad Bugs Bookclub. FEMS Microbiol Lett. 2021;368(12): fnab072.
68. Damiani E. Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes, and gout. Reumatismo. 2023;75(2).
69. Teive HAG, Ferreira MG, Coutinho L, Camargo CHF, Munhoz RP, Walusinski O. The locked-in syndrome: The early French descriptions. Rev Neurol (Paris). 2022;178(10): 996-998.
70. Farooq O, Fine EJ. Alice in wonderland syndrome: a historical and medical review. Pediatr Neurol. 2017;77:5-11.
71. Guna D, Milburn-Curtis C, Zhang H, Goh HS. Effectiveness of the biography and life storybook for nursing home residents: A quasi-experimental study. Int J Environ Res Public Health. 2022;19(8):4749.
72. Möllergren G, Harnett T. Life story templates in dementia care: Ambiguous direction and purpose. Dementia (London). 2024;23(5):741-756.
73. Oyebode F. The medical humanities: literature and medicine. Clin Med. 2010;10(3): 242-244.
74. Wright SA. Reviewed work: medical humanities in American studies: life writing, narrative medicine, and the power of autobiography. JSTOR. 2019;42(4):873-876.
75. Veno M, Silk H, Savageau JA, Sullivan KM.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]

Evaluating one strategy for including reflection in medical education and practice. Fam Med. 2016;48(4):300-304.
76. Robinson JT, Murphy-Nugen AB. It makes you keep trying: Life review writing for older adults. J Gerontol Soc Work, 2018;61(2): 171-192.
77. Valtonen J. The health benefits of autobiographical writing: An interdisciplinary perspective. J Med Humanit. 2021;42(4):1-19.
78. Newman S. Disability and life writing: reports from the nineteenth-century asylum. J Literary Cultural Disability Studies, 2011;5(3): 261-278.
79. Andersson EK, Dellkvist H, Bernow Johansson U, Skär L. Relatives' experiences of sharing a written life story about a close family member with dementia who has moved to residential care: An interview study. Nurs Open. 2019;6(2): 276-282.
80. Vaartio-Rajalin H, Santamäki-Fischer R, Jokisalo P, Fagerström L. Art making and expressive art therapy in adult health and nursing care: A scoping review. Int J Nurs Sci. 2021;8(1): 102-119.
81. Wills T, Day MR. Valuing the person's story: use of life story books in a continuing care setting. Clin Interv Aging, 2008; 3(3): 547-552.
82. Sugimori E, Yamaguchi M, Kusumi T. Writing to your past-self can make you feel better. Front Psychol. 2024;15:1327595.
83. Thoft DS, Møller AK, Møller AKK. Evaluating a digital life story app in a nursing home context - A qualitative study. J Clin Nurs. 2022;31(13-14): 1884-1895.
84. Wohlmann A. Critique and postcritique: analyzing age stereotypes in literary studies and health care. Gerontologist, 2023;63(10): 1638-1644.
85. Stončikaitė I, Ortega Montero Ó. In darkness we meet: Annie ernaux's account of care and dementia. Gerontologist. 2024;64(6):gnad175.
86. Kaptein AA. Writing cancer. Support Care Cancer. 2021;29(8): 4375-4380.
87. Cunningham MR, Rattray NJW, McFadden Y, Berardi D, Daramy K, Kelly PE, et al. Recounting the untold stories of breast cancer patient experiences: lessons learned from a patient-public involvement and engagement storytelling event. Int J Pharm Pract. 2024; 32(6): 515-523.
88. Gallagher N. Cancer and the emotions in 18th-century literature. Med Humanit. 2020;46(3): 257-266.
89. Seih YT, Chung CK, Pennebaker JW. Experimental manipulations of perspective taking and perspective switching in expressive writing. Cogn Emot. 2011;25(5):926-938.
90. Munir S, Hendaryan. The effectiveness of the short story writing program in developing students' creative writing skills. JPI (Jurnal Pendidikan Indonesia). 2023;12: 782-791.
91. Artioli G, Deiana L, De Vincenzo F, Raucci M, Amaducci G, Bassi MC, et al. Health professionals and students' experiences of reflective writing in learning: A qualitative meta-synthesis. BMC Med Educ. 2021;21(1): 394.
92. Lyubomirsky S, Sousa L, Dickerhoof R. The costs and benefits of writing, talking, and thinking about life's triumphs and defeats. J Pers Soc Psychol. 2006;90(4):692-708.
93. Stuckey HL, Nobel J. The connection between art, healing, and public health: A review of current literature. Am J Public Health. 2010;100(2):254-263.
94. Sandars J. The use of reflection in medical education: AMEE Guide No. 44. Med Teach. 2009;31(8):685-95.
95. Mumper ML, Gerrig RJ. Leisure reading and social cognition: A meta-analysis. Psychol Aesthetics, Creativitye Arts, 2017;11(1):109-120.
96. Flessa SJ, Harrison JD, Turnigan R, Rathfon M, Chandler M, Newton-Small J, Rogers SE. Developing a Life Story Intervention for Older Adults With Dementia or at Risk of Delirium Who Were Hospitalized: Multistage, Stakeholder-Engaged Co-Design Study. JMIR Aging. 2024;7:e59306.

[Downloaded from ce.mazums.ac.ir on 2026-11-17]